

SÖKANDE

1. BemanniQ AB, 556947-2375

Ombud: Advokat Pontus Meilink
Advokatbyrån Pontus Meilink
Serenadvägen 1 A
131 53 Nacka

2. Studentvikarie Sverige AB, 556968-0134

Ombud: Advokaterna Roger Wier och Linda Dahlström
Advokatfirman Morris AB
Vallgatan 30
411 16 Göteborg

MOTPART

1. Haninge kommun
2. Nynäshamns kommun
3. Botkyrka kommun
4. Huddinge kommun
5. Tyresö kommun

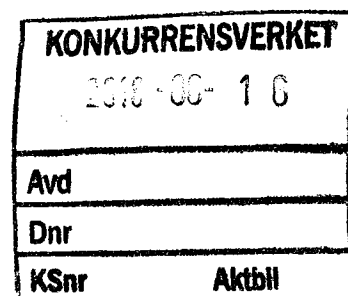
Ombud: Upphandling Södertörn
Kontaktperson: Mikael Blomberg
136 81 Haninge

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökningarna om överprövning och beslutar att upphandlingen ska göras om.

YRKANDEN M.M.

Södertörns upphandlingsnämnd har genomfört en samordnad upphandling för Haninge, Nynäshamns, Botkyrka, Huddinge och Tyresö kommun (kommunerna) i syfte att teckna ramavtal för inhyrning av vikarier i förskola, grundskola och gymnasium. Upphandlingen har genomförts genom öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, och det angavs i anbudsinvjudan att avtal skulle tecknas med högst 12 leverantörer för varje avtalsområde.

BemanniQ AB ansökte den 23 april 2018 om överprövning av upphandlingen, varpå förvaltningsrätten dagen efter interimistiskt förordnade om att avtal inte fick ingås i upphandlingen innan något annat bestämts. Tiden för att lämna anbud löpte t.o.m. den 26 april 2018. Kommunerna fattade den 17 maj 2018 tilldelningsbeslut, genom vilket bl.a. Studentvikarie Sverige AB godkändes som leverantör och tilldelades kontrakt i avtalsområdena förskola och gymnasium, men underkändes i fråga om avtalsområdet grundskola. BemanniQ AB har inte lämnat anbud i upphandlingen.

BemanniQ AB (BemanniQ) yrkar att förvaltningsrätten ska förordna om att upphandlingsdokumentet ska ändras på så sätt att de antagna leverantörerna ska rangordnas antingen utifrån pris eller kvalitetsparametrar. Bolaget anför bl.a. följande. Av upphandlingsdokumentet framgår att 12 leverantörer kommer att antas och att det är en fastprisupphandling. Avropen kommer att ske till valfri leverantör för uppdrag understigande 14 dagar. För uppdrag överstigande 14 dagar används förnyad konkurrensutsättning där den avropande enheten kan välja tilldelningskriterium själv. BemanniQ anser att det sätt som avropen kommer att gå till på är upplagt för att de olika avropande enheterna kommer beakta ovidkommande hänsyn eftersom de för kortare uppdrag fritt kan välja vilken leverantör de vill, och för längre sådana tilldelningsgrund. Om upphandlingen inte ändras på så sätt att rangordning blir

fastställd kommer ”redan sittande” leverantörer bli gynnade på ett otillbörligt sätt. Det finns även stor risk att de avropande enheterna kommer att bli uppvaktade av leverantörerna vilket i sin tur höjer risken att ovidkommande hänsyn beaktas vid de enskilda avropstillfällena. I t.ex. Kammarkollegiets ramavtal med alla statliga myndigheter som avropande parter har det fungerat mycket väl att ha fördefinierade kravprofiler på de olika personalkategorierna. Förevarande upphandling är utformad på ett sätt som innebär att det kan skapas skraddarsydda kriterier om t.ex. en skola vill ha just en specifik person som ska bemanna uppdraget. Det är dock kompetenser som ska upphandlas, inte specifika personer. För att åstadkomma detta måste reglerna för avrop utformas på ett sätt så att risken för ovidkommande hänsyn minimeras. Det räcker inte att kommunerna i yttrande till domstolen försäkrar att inga sådana hänsyn kommer att tas när detta inte återspeglas i upphandlingsdokumenten. Vad gäller ledtiden anser BemanniQ att den inte kommer att påverkas negativt vid ett rangordnat avtal. Stockholms stad har upphandlat ett rangordnat avtal som omfattar vikarieförsörjning till drygt 150 skolor, vilket fungerat bra i minst 6 år. Ett rangordnat avtal utesluter inte heller att skolorna bygger upp en fördjupad kontakt med leverantörerna. Såsom upphandlingen utformats medför den att en viss leverantör kan komma att erhålla alla avropen trots att det finns flera andra leverantörer, utan angivande av skäl eller hänvisning till att just den leverantören uppfyller vissa på förhand bestämda kriterier.

Studentvikarie Sverige AB (Studentvikarie) yrkar att upphandlingen ska göras om och anför bl.a. följande. Den största volymen uppdrag och merparten av upphandlingens värde kommer med största sannolikhet avse uppdrag som beräknas pågå upp till 14 dagar och således ska tilldelas utan förnyad konkurrensutsättning enligt upphandlingsdokumentet. Vid tilldelning av kontrakt som inte sker genom förnyad konkurrensutsättning ska en upphandlande myndighet tillämpa objektiva villkor för att avgöra vilken av leverantörerna som ska tilldelas kontraktet. Villkoren ska för att säkerställa

öppenhet och likabehandling anges i förfrågningsunderlaget. Genom att inte ange några objektiva villkor har kommunerna agerat i strid med 4 kap. 1 och 2 §§ samt 7 kap. 6 § andra stycket LOU. Kravet på likabehandling innebär att tilldelningskriterierna enligt ett ramavtal inte får ge den upphandlande myndigheten obegränsad valfrihet, och kravet på transparens att en leverantör som tar del av förfrågningsunderlaget ska få klart för sig hur tilldelningen av kontrakt enligt ramavtal kommer att ske. I prop. 2015/16:195 s. 519 anges att det ur upphandlingsrättslig synpunkt mest centrala är att valet av vilken leverantör som ska utföra en viss uppgift vid avrop måste göras i enlighet med de grundläggande principerna och inte får bero på myndighetens godtycke. En fördelningsnyckel ska göra det möjligt att förutse enligt vilka grunder och hur valet av leverantör kommer att gå till i en viss given situation. Det ska också gå att konstatera i efterhand vilka faktorer som gjorde att en viss leverantör valdes som utförare framför en annan. Kommunerna har genom upphandlingens utformning i praktiken skapat en fri prövningsrätt för beställaren att välja hur tilldelning av kontrakt ska gå till utan några i förväg angivna objektiva kriterier att förhålla sig till. Detta blir särskilt tydligt då det är fråga om ett stort antal ramavtalsleverantörer. Avropsmodellen innebär att det är helt omöjligt för leverantörerna att på förhand veta vad som kommer att ligga till grund för avrop och tilldelning av kontrakt. Den kan också leda till att specifika leverantörer gynnas vid uppdragstilldelningen, helt utifrån beställarens godtycke och i strid med konkurrensprincipen. Bristen hade kunnat undvikas på fler sätt än med tillämpning av en fördelningsnyckel. Kommunerna hade exempelvis kunnat ställa krav på leveranskapacitet och tillsättningsgrad i upphandlingsdokumenten, eller tillämpa objektiva villkor bestående av delvis svarstid och delvis kompetens. För att säkerställa svarstid hade även exempelvis samtliga leverantörer kunnat tillfrågas samtidigt med krav på en svarstid på 20 minuter med uppställande av objektiva villkor. Det ska även uppmärksammas att kommunerna den 29 juni 2018 publicerat en kompletterande upphandling avseende motsvarande avtalsområde som den aktuella upphandlingen, i väntan på att domstolspro-

cessen avgörs. De har vid denna upphandling valt att tillämpa en avropsmodell med rangordning och krav på svar inom 10 minuter, vilket visar att det är möjligt att ställa upp objektiva krav vid avrop. Kommunernas agerande har fått till följd att bolaget har kommit eller kan komma att lida skada, eftersom det är omöjligt att säkerställa avrop eller beräkna, förutse eller planera för i vilken omfattning som avrop kan komma att ske eller hur dessa ska fördelas. Om kommunerna hade uppställt objektiva kriterier hade bolaget kunnat erbjuda ett anbud som utifrån dessa varit konkurrenskraftigt och därmed placerats högt i rangordning. Såväl bolaget som andra leverantörer har frångått denna möjlighet. Felet har skett i upphandlingens konkurrensuppsökande skede och upphandlingen ska därför göras om.

Kommunerna bestrider bolagens yrkanden och anför bl.a. följande. Även upphandlingsdokument som inte är optimalt formulerade får enligt Högsta förvaltningsdomstolen godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och EU-rätten inte träds för när. Kommunerna har tydligt och transparent redovisat de villkor som kommer att gälla för antagna leverantörer. Inom kommunerna finns ett stort antal avropande enheter såsom förskolor, grundskolor och gymnasieskolor som alla har sina unika behov vid varje avropstillfälle vilka oftast innefattar mycket snabb tillsättning eftersom avropen föranleds av oplanerad frånvaro såsom t.ex. sjukdom. Syftet med att hyra in personal är att barn och elever inte ska stå utan lärarresurs. Sättet att upphandla främjar konkurrensen eftersom även små eller medelstora leverantörer, i avsaknad av kapacitetskrav, har möjlighet att bli ramavtalsleverantörer. Priserna i upphandlingen är fasta i syfte att ta bort priskonkurrens och placera fokus på leverans kvalitet i form av kompetensförsörjning och tillgänglighet under avtalstiden. Avtalen är inte heller ensidigt gynnande för kommunerna i fråga om utnyttjande av förlängningsoptioner, utan båda parterna kan välja att inte förlänga avtalet inför varje avtalsår. Mottagarna av den upphandlade tjänsten är barn och elever, och kommunernas utgångspunkt är att avrop främst ska ske utifrån deras behov och säkerhet när ordi-

narie lärare eller pedagog får förhinder att närvara. Leverantörens tillgängliga resurser för att säkerställa behovet blir avgörande vid avropstillfället. Det leder till större kontinuitet när barnens och elevernas omsorg och utbildning sätts i första rummet. Upphandlingsdokumenten anger på ett riktigt, rättvist och tydligt sätt hur avrop både genom och utan förnyad konkurrensutsättning ska gå till. Förnyad konkurrensutsättning ska i regel tillämpas vid planerad frånvaro. Det går inte att i förväg ange exakt vilka parametrar som ska gälla vid en förnyad konkurrensutsättning när behovet av specifik kompetens eller pedagogisk kunskap inte är förutsebart i upphandlingsskedet. I upphandlingsdokumenten anges övergripande kriterier som fylls med innehåll utifrån det specifika behovet vid avropstillfället. Det finns ingen anledning att befara att ovidkommande hänsyn kommer tas utifrån vad som anges i upphandlingsdokumenten. Detsamma gäller avrop utan förnyad konkurrensutsättning. I dessa fall är ledtiden från avrop till inställelse på plats generellt mycket kort. Varken kommunerna eller leverantörerna vet i förväg vilken tjänst som kommer avropas vid korttidsfrånvaro, då behovet kan variera bl.a. med avseende på behörighet, typ av lärare, årskurs och skolform. Om kommunerna hade gjort bedömningen att en eller några leverantörer skulle kunna tillgodose kommunernas hela behov skulle de inte utformat upphandlingen med antagande av 12 leverantörer. Det får samtidigt antas att de olika leverantörerna inte i nämndvärd utsträckning låter sig stå med outnyttjad kapacitet i syfte att kunna tillgodose plötsligt uppkomna behov från beställarnas sida. Kommunerna konkurrerar inte heller enbart mellan sig, utan också med andra verksamheter runt om i Stockholms län om tillgängliga vikarier. I ett rangordnat avtal kan beställaren behöva gå långt ner bland leverantörerna innan positivt svar erhålles. Utifrån att leverantören får 20 minuter på sig att lämna svar kan väntetiden uppgå till totalt 240 minuter. En rangordning skulle således förhindra avropande enheter att få behovet levererat vid den tidpunkt som efterfrågas, dvs. oftast då dagens lektioner eller verksamhet påbörjas. Det går heller inte att förutse och ange alla möjliga kombinationer av ”givna situationer” som en fördelningsnyckel i förväg

skulle kräva, och en sådan skulle också med största sannolikhet leda till högre administrativa kostnader för alla inblandade parter. Kriterierna vid avrop blir i akuta fall de leverantörer som dels har ledig kapacitet och dels rätt efterfrågad kompetens. Tidigare erfarenhet av leverantörens leverans-kvalitet får också betydelse för respektive beställares val vid varje nytt avrop. Att kommunerna i en kompletterande upphandling valt att tillämpa en annan avropsmodell beror på att de behövt tillse att giltiga avtal finns på plats inför höstterminen, oavsett hur illa de däri valda kriterierna passar beställarnas förutsättningar. Kommunerna bedömer att det i de förevarande upphandlingsdokumenten angivna upplägget ger goda förutsättningar att upprätthålla säkerhet och en kvalitativ utbildning för barn och elever vid oplanerad frånvaro. Oavsett avropsmodell går det alltid att i efterhand konstatera vilka faktorer som tillmättes betydelse vid val av leverantör. Kommunerna anser att det råder fullständig transparens i den valda avropsmodellen och att den inte strider mot vare sig 4 kap. 1 § eller 7 kap. 6 § andra stycket LOU. Modellen ger dessutom bättre förutsättningar för kommunerna att upprätta en fördjupad kontakt med leverantörerna och bygga samarbete och långsiktighet baserat på de specialkompetenser som de olika leverantörerna kan tillhandahålla. Upprättade krav medför dessutom att en hög konkurrens bibehålls under avtalstiden genom att avrop går till de leverantörer som för tillfället har kapacitet att leverera efterfrågat behov samt levererar med hög kvalitet. En traditionell rangordning slår vanligtvis konkurrensen ur spel under avtalstiden, i regel 4 år. Kommunerna bedömer sammantaget att upphandlingen är affärsmässig och att barn och elevers behov sätts i första rummet genom det upplägg som valts för avrop. Vad gäller talerätt har BemanniQ varken ställt några frågor under annonseringen av upphandlingen eller lämnat in anbud varför dess seriositet som anbudsgivare kan ifrågasättas. Det kan med anledning av detta även ifrågasättas om skaderekvisitet kan betraktas som uppfyllt för BemanniQ:s del. Ingen potentiell leverantör har vare sig ställt frågor eller haft synpunkter på vald avropsmodell under hela annonseringstiden. Beträffande Studentvikarie har bolaget delta-

git i en upphandling där det tydligt kunnat utläsa vilka villkor som gäller, inte ställt några frågor kring dessa, valt att lämna anbud och sedermera blivit antaget som leverantör i två av tre avtalsområden. Det framstår som märkligt att Studentvikare i detta läge väljer att ansöka om överprövning av upphandlingen med åberopande av annan grund än den som faktiskt kunnat föranleda skada, nämligen att bolaget diskvalificerats ur upphandlingen med avseende på det tredje avtalsområdet. Kommunerna menar att Studentvikare inte kan anses ha lidit skada eller kan komma att lida skada på de grunder som bolaget anfört och att det därför saknar talerätt med avseende på dessa.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva en upphandling (se 20 kap. 4 § första punkten LOU). Det finns inget krav på att en leverantör måste ha lämnat anbud i upphandlingen för att anses ha talerätt i detta avseende. En förutsättning för att en leverantör ska ha rätt att få en viss upphandling överprövad är dock att denne har eller har haft ett intresse av att tilldelas kontrakt i upphandlingen (jfr HFD 2017 ref. 62).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (se 20 kap. 6 § LOU). Domstolen är inte bunden av vad parterna yrkat i fråga om val av åtgärd i det fall ansökan om överprövning ska bifallas (jfr RÅ 2005 ref. 47).

En anbudsgivare vars anbud rätteligen har förkastats i kvalificeringsfasen kan i normalfallet inte längre betraktas som en presumtiv leverantör och kan därför inte anses lida skada i den mening som avses i LOU. Det kan dock finnas situationer då även en diskvalificerad anbudsgivare bör kunna göra gällande att brister i upphandlingsdokumenten medför att anbudsgivaren har lidit eller i vart fall riskerat att lida skada. För det fall att upphandlingsfelet är av sådan art att upphandlingen måste göras om medför ett nytt anbudsförfarande, indirekt, en ny möjlighet för den diskvalificerade anbudsgivaren att lämna anbud och därigenom tilldelas kontraktet (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 20 februari 2018 i mål 2809-17).

När ett ramavtal ingåtts med flera leverantörer får den upphandlande myndigheten om det föreskrivs i ramavtalet tilldela kontrakt utan förnyad konkurrensutsättning förutsatt att samtliga villkor för tillhandahållandet av de tjänster som ramavtalet avser i förväg är fastställda i nämnda avtal (jfr 7 kap. 5 och 6 §§ LOU). Myndigheten ska tillämpa objektiva villkor för att avgöra vilken av leverantörerna som ska tilldelas kontraktet. De objektiva villkoren ska anges i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Syftet med kravet på objektiva villkor, en fördelningsnyckel, är att utesluta att valet av leverantör vid ett avrop styrs av den upphandlande myndighetens godtycke eller ovidkommande hänsyn. Om en myndighet tilldelar kontrakt genom avrop från ett ramavtal av det aktuella slaget är bestämmelserna avsedda att vara garantier för att frågan om vilken leverantör som ska utföra en viss uppgift avgörs på ett objektivt sätt, med iakttagande av de grundläggande upphandlingsprinciperna. Vilken fördelningsnyckel som kan respektive bör användas i ett visst ramavtal får avgöras utifrån förhållandena i det enskilda fallet. I många fall torde en rangordning av leverantörerna, som fastställs i samband med tilldelning av ramavtalet, vara den bästa och effektivaste metoden för att helt eller delvis styra tilldelningen men så länge vill-

koren tillgodoser kraven på förutsebarhet och objektivitet kan de utformas på valfritt sätt från myndighetens sida (se prop. 2015/16:195 s. 1013).

Har bolagen talerätt?

Även om BemanniQ inte har lämnat anbud finns anledning att anta att bolaget har eller har haft intresse av att tilldelas kontrakt i upphandlingen. Båda sökandebolagen har anfört grunder som är hänförliga till upphandlingens konkurrensuppsökande skede. De påstådda felen är således sådana som, vid bifall, skulle motivera ett nytt anbudsförfarande och därmed en ny möjlighet för bolagen att lämna konkurrenskraftiga anbud. Oaktat det faktum att Studentvikarie diskvalificerats i fråga om avtalsområdet grundskola och att riktigheten i detta inte ifrågasatts finner domstolen av ovanstående skäl att båda sökandebolagen uppfyller kraven för att uppnå talerätt med avseende på överprövning av samtliga tre avtalsområden i upphandlingen. Anförda grunder ska därför tas upp till prövning.

Förvaltningsrätten bedömning

Upphandlingen är en ramavtalsupphandling där avsikten varit att teckna avtal med ett stort antal leverantörer per avtalsområde. Överprövningen gäller de förfaranden som föreskrivits för tilldelning av framtida avrop enligt avtalet och huruvida dessa är förenliga med bestämmelserna i LOU. I anbudsinbudans bilaga B "Rutin för avrop/beställning/avbeställning" anges att avrop på ramavtalet kommer att ske genom två olika avropsalternativ. Vid uppdrag som beräknas pågå upp till och med 14 arbetsdagar tilldelas kontrakt utan förnyad konkurrensutsättning och beställaren vänder sig till valfri avtalad leverantör inom aktuellt avtalsområde. Vid uppdrag som beräknas pågå under längre tid tillämpas förnyad konkurrensutsättning enligt i bilagan angivna villkor. För längre uppdrag där planerad uppdragsstart ligger inom en tidszon där en förnyad konkurrensutsättning inte hinner ge-

nomföras kan kontrakt dock tilldelas på samma sätt som vid kortare uppdrag.

Den i upphandlingsdokumenten angivna avropsmodellen för uppdrag med en omfattning på upp till 14 arbetsdagar, samt längre uppdrag med brådskande tillträde, innebär visserligen att beställaren är begränsad till de leverantörer som antagits inom det av de tre avtalsområdena som i det enskilda fallet avses, men denne har i övrigt – åtminstone i förhållande till upphandlingsdokumenten – fria händer att välja önskad leverantör bland de som tilldelats ramavtal. Detta kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses uppfylla lagens krav på förutsebarhet och objektivitet och kan därför inte betraktas som sådana objektiva kriterier som avses i 7 kap. 6 § LOU, som enligt denna bestämmelse måste anges i något av upphandlingsdokumenten när tilldelning inom ramavtal sker utan förnyad konkurrensutsättning. Oavsett hur besvärande kommunerna menar att ett förtydligande av avsedda fördelningskriterier skulle bli för de framtida beställarna kan eventuella svårigheter av sådant slag inte läggas till grund för att frångå de krav som enligt lagen gäller i detta avseende. Vald avropsrutin är därför inte tillåten.

Vad kommunerna anfört om att valfrihet hos beställarna främjar konkurrensen mellan leverantörerna under avtalstiden föranleder heller ingen annan bedömning. Snarare framstår det som att sådana situationer, där beställarna får stort utrymme för egna bedömningar utan insyn och där mer ingående samarbeten mellan beställare och enskilda leverantörer premieras, är just den typ av transparenslösa förhållanden som det lagfästa kravet på objektiva kriterier i detta hänseende tycks ägnat att motverka.

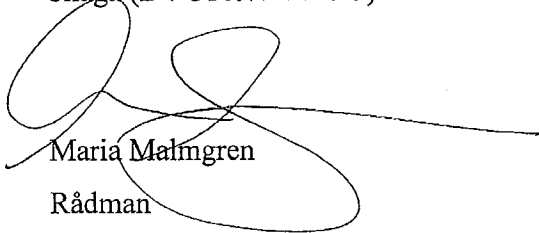
Förvaltningsrätten finner sammantaget att kommunerna i sin utformning av upphandlingen och dess avropsrutin agerat i strid med LOU på ett sätt som inte är godtagbart.

Domstolen finner vidare att sökandebolagen har kunnat komma att lida skada genom att upphandlingsdokumenten utformats i total avsaknad av transparens i fråga om urvalskriterier vid framtida kontraktstilldelning, vilket lämnat anbudgivare i händerna på de individuella beställarnas godtycke och förhindrat bolagen att lämna konkurrenskraftiga anbud för att säkerställa fördelaktig tilldelning vid framtida ramavtalsavrop.

Grund för ingripande enligt 20 kap. 6 § LOU finns därmed. Eftersom bristen hänförs till upphandlingsdokumenten, och därmed till upphandlingens konkurrensuppsökande skede, ska upphandlingen göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Maria Malmgren
Rådman

Veronica Montell har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorena

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.